

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від « 12 » червня 2020 року</p>		<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>Міжнародна економіка</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Ю. Величк</p> <p>від « 12 » червня 2020 р.</p>
--	---	--	---

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

	<i>(назва навчальної дисципліни)</i>
рівня вищої освіти	Першого (бакалаврського) <i>(назва рівня вищої освіти)</i>
галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальності	051 Економіка <i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	Економіка, управління та право <i>(шифр і назва)</i>
Шифр за навчальним планом	ЦПП-1.19

Харків – 2020 рік

Розробник програми: Ю.Олійник кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії, фінансів
і обліку

Рецензенти: В. Соляр кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економічної теорії,
фінансів і обліку
І. Прокопенко кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії ХНПУ
імені Г.С. Сковороди

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
протокол № 10 від «10» червня 2020 року

Голова ради (В.О. Процевський)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор (І. Єсьман)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма *обов'язкової* навчальної дисципліни *Міжнародна економіка* складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка*.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладення навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» є формування системи знань про загальні світогосподарські процеси, опанування теоретичних основ та набуття навичок аналізу процесів і тенденцій у галузі міжнародного економічного співробітництва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародна економіка» є ознайомити студентів з категорійним апаратом, що застосовується у світогосподарській практиці;

- виробити у студентів розуміння сутності та структури міжнародної економіки; показати закономірності й форми світових інтеграційних процесів;
- висвітлити роль міжнародних організацій у регулюванні та моніторингу міжнародної економіки;
- навчити студентів творчо аналізувати стан світової та української економіки в умовах глобальної господарської системи, визначати рівень розвитку зовнішньоекономічної діяльності України, виявляти проблеми та пропонувати власні погляди щодо шляхів їх подолання і перспектив господарського розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ФК 1. Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні.

ФК 2. Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ФК 3. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ФК 4. Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

ФК 5. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Передумови вивчення дисципліни: «Політекономія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Основи підприємництва», «Фінанси підприємства», «Гроші та кредит», «Маркетинг», «Менеджмент», «Банківська справа» тощо.

Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких програмових результатів навчання:

ПРН 1. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 2. Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.

ПРН 3. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 4. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 5. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 6. Вміти працювати як самостійно, так і в команді.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1. Міжнародна мікроекономіка

Тема 1.1. міжнародна економічна система. Міжнародна економічна діяльність

Предмет курсу «Міжнародна економіка». Міжнародна економічна система: сутність та структура. Міжнародні економічні відносини. Міжнародна економічна діяльність. Сукупність національних економік. Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці: сутність, форми та фактори. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин. Рівні МЕВ. Принципи МЕВ. Основні суб'єкти МЕВ. Середовище розвитку МЕВ. Зовнішньоекономічна діяльність в системі категорій міжнародної економіки. Методологія аналізу зовнішньоекономічної діяльності. Маркетинг зовнішньоекономічної діяльності. Пошук та оцінка іноземних партнерів. Ризики та ефективність зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 1.2. Міжнародна торгівля. Світовий ринок товарів і послуг

Міжнародна торгівля як форма МЕВ. Світовий ринок товарів і послуг та особливості його розвитку в сучасних умовах. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі. Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі. Торгівля товарами та послугами. Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля. Торгівля науково-технічною продукцією та послугами. Методи міжнародної торгівлі. Пряма торгівля та торгівля через посередників. Біржова торгівля, міжнародні аукціони та тендери. Ціноутворення у міжнародній торгівлі. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торговельно-економічних відносин. Діяльність ГАТТ/ СОТ. Україна на світовому ринку товарів та послуг.

Тема 1.3. Світовий фінансовий ринок. Міжнародні інвестиції

Поняття й етапи розвитку фінансового ринку. Структура й функції світового фінансового ринку. Види фінансових ринків. Суб'єкти міжнародних фінансових ринків. Види операцій на фінансових ринках. Основні тенденції фінансових ринків. Глобалізація міжнародних фінансових ринків. Причини і сутність міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Мотивація міжнародної інвестиційної діяльності. Форми іноземних інвестицій. Прямі та портфельні інвестиції. Спільні підприємства. Транснаціональні корпорації. Вільні економічні зони. Стратегічні альянси. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі. Міжнародний інвестиційний ринок, його структура й особливості розвитку. Форми та методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях. Міжнародні інвестиції в Україні.

Тема 1.4. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредитування. Фактори розвитку міжнародних кредитних відносин. Форми та види міжнародного кредитування. Єврокредити. Лізинг. Факторинг. Форфейтинг. Світовий фінансовий ринок, його функціональна та географічна структура. Основні світові фінансові центри. Інвестиційний сектор (ринок цінних паперів) та його інструменти. Єврооблігації. Іноземні облігації. Сек'юритизація кредитів. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Проблема зовнішньої заборгованості. Україна в міжнародних кредитних відносинах.

Тема 1.5. Світовий ринок робочої сили. Міжнародна трудова міграція

Сутність та сегментація сучасного ринку праці. Вплив глобалізації на розвиток ринку праці. Напрями і форми інтеграції України в міжнародний ринок праці. Сутність і види міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку міжнародної міграції трудових ресурсів. Напрями міграції робочої сили. Особливості формування та розвитку світового ринку праці. Види міграції. Економічні та соціальні наслідки міжнародної трудової імміграції та еміграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Методи та рівні регулювання міграції трудових ресурсів. Україна в світових міграційних процесах.

Модуль 2. Міжнародна макроекономіка

Тема 2.1. Світова валютна система

Структура сучасної валютної системи. Національна, міжнародна (регіональна) та світова валютні системи. Основні елементи національної валютної системи. Основні елементи світової валютної системи. Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс. Режим курсу валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Резервні валюти. Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Європейська валютна система. Валютний ринок і його структура. Котирування валют. Основні валютні операції. Валютний ринок України.

Тема 2.2. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс

Поняття міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та їхня порівняльна характеристика. Платіжний баланс, його структура і методологія складання. Платіжний баланс України: стан, структура, динаміка.

Тема 2.3. Міжнародна економічна інтеграція інтеграція України в світову економіку

Інтеграція як відносини і як процес. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Форми та особливості регіональної економічної інтеграції. Проблеми і перспективи світової (глобальної) інтеграції. Європейські інтеграційні процеси. Європейський Союз. Інтеграція східноєвропейських країн. Чорноморське економічне співробітництво. Потенціал і особливості загальноєвропейської економічної інтеграції. Північноамериканська економічна інтеграція. НАФТА. США у світових інтеграційних процесах. Економічна інтеграція у Латинській Америці. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії. Інтеграційні зусилля арабських країн. Взаємозв'язки країн Африки. Україна в світових інтеграційних процесах. Передумови інтеграції України у світове господарство. Місце та роль України у світовій економічній системі. Взаємодія України з регіональними інтеграційними об'єднаннями. Відносини України з міжнародними економічними організаціями.

Тема 2.4. Глобалізація економічного розвитку і регулювання міжнародної економіки

Глобалізація світової економіки. Причини та основні ознаки глобалізації. Суперечливість процесу глобалізації. Фінансова глобалізація. Світові фінансові кризи. Глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення. Демографічна проблема. Екологічна проблема. Проблеми нерівності розвитку країн світу. Міждержавне регулювання глобальних проблем. Роль ООН у врегулюванні важливих проблем людства.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Система контролю та оцінювання знань, умінь і навичок студентів враховує види занять відповідно до програми навчальної дисципліни «Міжнародна економіка»: лекційні і семінарські заняття, самостійну роботу студента і виконання ним індивідуальних завдань. Контрольні заходи з оцінювання знань, умінь і навичок студентів включають поточний та підсумковий контроль (екзамен).

Перевірка та оцінювання знань студентів проводяться у таких формах:

- оцінювання знань студента під час навчальних занять;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;
- проведення поточного модульного контролю;
- підсумковий письмовий екзамен.

В процесі поточного контролю враховуються систематичність, активність та результативність роботи при вивченні програмного матеріалу дисципліни безпосередньо на семінарах; відвідування занять; результати виконаних завдань для самостійного опрацювання.

Поточно-модульний контроль проводиться двічі за семестр і визначає рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів з дисципліни.

В процесі викладання навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» застосовуються як традиційні методи навчання, так і інноваційні технології, спрямовані на комплексне засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, вироблення умінь і навичок їх практичного застосування, розвиток логічного і економічного мислення: семінари-дискусії, ситуаційні вправи (кейс-метод), «Мозкова атака», ділові ігри, конкурси, тестування, усне опитування, виконання практичних завдань.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

5. Рекомендовані джерела

Базова література

1. Економіка зарубіжних країн : навч. посіб. / [Голіков А. П., Дейнеко О. Г., Позднякова Л. О., Черномаз П. О.]. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 464 с.
2. Економіка зарубіжних країн : навч. посіб. / [Ковалевський В. В., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін.] ; за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, В. М. Осипова. – [3-тє вид., перероб. та доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 544 с.
3. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. – 9-тє вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 469 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Міжнародна економіка : навч. посіб. / [Гронтковська Г. Е., Ряба О. І. Венцурик А. М., Красновська О. І. та ін.]; за ред. Г. Е. Гронтковської. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 384 с.

Допоміжна література

1. Економічна глобалізація: підруч. / [А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, І. В. Бураковський та ін.]; за ред. А. С. Філіпенка. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2009. – 543 с.
2. Дахно І. І. Світова економіка : навч. посіб. / І. І. Дахно. – К. : Центр учбової літератури, 2006. – 264 с.
3. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підруч. / С. Я. Боринець. – 5-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 583 с.
4. Буряк П. Ю. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності : навч. посіб. / П. Ю. Буряк, О. Г. Гупало. – 2-є вид., доп. – К. : Хай-Тек Прес, 2008. – 352 с.
5. Міжнародна економіка : навч. посіб. / [Сахаров В. Є., Будкін В. С., Єрохін С. А. та ін.]; Нац. акад. упр. – [2-ге вид., виправл.]. – К. : Ін Юре, 2008. – 432 с.
6. Міжнародні стратегії економічного розвитку : навч. посіб. / [Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, О. В. Захарченко та ін.]. – К. : Аврор, 2011. – 262 с.
7. Румянець А. П. Міжнародна економіка / Румянець А. П., Климко Г. Н., Рукач В. В. – К. : Знання, 2006. – 479 с.
8. Савельєв Є. В. Міжнародна економіка : підруч. / Є. В. Савельєв. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 622 с.
9. Світова економіка: підруч. / [Філіпенко А. С., Будкін В. С., Рогач О. І. та ін.]. – К. : Либідь, 2007. – 640 с.

6. Додаткові ресурси

1. Азійський банк розвитку: www.adb.org/countries.
2. Верховна Рада України: www.rada.gov.ua.
3. Державний комітет статистики України: www.ukrstat.gov.ua.

4. Євростат: ec.europa.eu/eurostat.
5. Кабінет Міністрів України: www.kmu.gov.ua.
6. Комісія ООН з торгівлі та розвитку: www.unctad.org.
7. Міжнародний валютний фонд: www.imf.org.
8. Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua.
9. Національний банк України: www.bank.gov.ua.
10. Організація економічного співробітництва та розвитку: www.oecd.org.
11. Перелік Інтернет-адрес Центральних банків країн світу: www.bis.org/cbanks.htm.
12. Світова організація торгівлі: www.wto.org.
13. Світовий банк: www.worldbank.org.